

Тому не в інтересах суспільства ущемляти непрофільні вузи, які полегшують реалізацію конституційного права громадян на освіту, задовольняючи наявний попит. Держава повинна лише забезпечувати рівні можливості всім навчальним вузам, незалежно від їх правової форми.

Список використаних джерел

1. *Кривошеєва Г.* Обери своє майбутнє! //Тренінг професійного самовизначення // Психолог. — 2006. — №11. (бер.) — С. 25—28.
2. *Богуш А.* Сімбіоз педагогіки і юриспруденції // Освіта України. — № 25 // <http://pedpresa.com.ua/blog/symbioz-pedahohiky-i-yurysprudentsiji.html>; <http://pedpresa.com.ua/blog/symbioz-pedahohiky-i-yurysprudentsiji.html>
3. *Навроцький О.В.* Колізія. Держслужба не потребує кваліфікованих юристів // Дзеркало тижня від 16 вересня 2011 р. — № 33. — 2011. — С. 6.
4. *Рудницька Ю.В.* Правова соціалізація юриста //Український соціум: соціально-політичний аналіз сучасності та прогноз майбутнього: збірник тез VII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, 30 листопада 2010 р. — Х.: НЮАУ ім. Ярослава Мудрого. — 2010. — 360 с.

Стаття надійшла до редакції 24.06.13.

О. М. Хілько,
асистент кафедри
правового регулювання економіки
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ЮРИДИЧНА ОСВІТА У НЕПРОФІЛЬНИХ ВНЗ: ЧИ МАЄ МІСЦЕ БУТИ?

На сучасному етапі розвитку юридичної освіти в Україні, постає питання про доцільність існування та подальшого створення факультетів для підготовки правників. За даними видання «Юри-

дичний вісник України», наразі більше 190 вузів різних форм власності здійснюють підготовку юристів, що фактично призводить до перенасичення ринку кадрами.

Безумовно, на юристів покладається велике соціальне навантаження, проте лише кваліфікований юрист зможе правильно донести думку, зробити правильний аналіз ситуації та допомогти в ній розібратись.

Відповідно до основних принципів ООН щодо суспільної ролі і місця правника визначено, що юрист — це відкрита та доступна для клієнта особа, що на засадах здобутої кваліфікації та дотримання високих стандартів моральності та професійної етики здійснює свою діяльність із захисту прав і законних інтересів клієнта з урахуванням публічного порядку держави. Звідси основними завданнями вищої юридичної освіти є надання належної професійної кваліфікації (знання правового порядку держави та вміння застосовувати законодавство при вирішенні справ) у поєднанні із вихованням професійних ідеалів і поваги до морального обов'язку, прав і свобод людини, а також постійне підвищення професійних навичок юристів, підвищення гарантованості індивідуальних та колективних прав людини відповідно до Рекомендацій Ради Європи щодо свободи здійснення юридичної професії [4; 1].

Вищу юридичну освіту в Україні (далі — ВЮО) слід розглядати як певний рівень фахової освіти, а також як безперервний процес спеціалізованого теоретичного та практичного навчання, що здійснюється у вищих навчальних закладах, у яких зосереджений висококваліфікований науковий і науково-педагогічний персонал, забезпечується поєднання навчального процесу з науково-практичною діяльністю, та готуються компетентні кадри у галузі права відповідно до стандартів вищої освіти. Основне завдання ВЮО — підготовка кваліфікованих фахівців у галузі права, які працюють на утвердження в суспільстві верховенства права та правової свідомості й правової культури громадян.

Відповідно до Концепції розвитку сучасної юридичної освіти в Україні, основними проблемами розвитку ВЮО на сучасному етапі є:

- недосконалість системи ВЮО, що має забезпечувати її високу якість, через значне збільшення кількості ВНЗ різних форм власності, в яких готують фахівців-юристів, та здійснення підготовки фахівців-юристів у непрофільних ВНЗ;

- відсутність галузевих стандартів підготовки бакалаврів права та магістрів права;
- недосконалість навчального та навчально-методичного забезпечення (значна частка неюридичних дисциплін, неефективність організації практик і змісту їх професійного наповнення, а також державної підсумкової атестації) тощо [4; 1].

Проте необхідно зупинитись на першому пункті, зокрема на проблемі питання здійснення підготовки фахівців-юристів у непрофільних вузах.

На наше особисте переконання, дане твердження не повинно відноситись до абсолютно всіх непрофільних вузів, оскільки це означало б, що у всіх непрофільних ВУЗах готують некваліфікованих кадрів.

Звернувшись до рейтингу, розміщеному на сайті <http://bestuniversities.com.ua/ua/vectorpolls?vector=61&city=&year> та проєкту КОМПАС-2013 [5; 1], ми можемо побачити, що даному рейтингу за напрямками підготовки «юриспруденція» в топ-10 знаходяться 5 ВУЗів, що не є профільними за відповідним напрямком. Так, не можна не погодитись з тим, що зараз забагато юристів і просто не вистачає робочих місць для всіх. Але давайте не будемо забувати і про те, що юрист є дуже специфічною професією та потребує знань у різних сферах науки та культури.

Концепція вказує на те, що має місце багато непрофільних дисциплін, що перешкоджають суті викладання правових дисциплін. Тобто, не вдаючись до подробиць, такими непрофільними дисциплінами можна назвати культурологію, загальну психологію, цивільну оборону, економіку і так далі. На наше переконання, подібні дисципліни є необхідними та обов'язковими, оскільки значно приємніше спілкуватись з освідченим, чемним, обізнаним професіоналом, який зможе знайти підхід до будь-якої людини з будь-яким характером. Ерудованість завжди буде в моді. Це точка зору споживача юридичних послуг. З точки зору самого юриста, такі дисципліни також є необхідними. Як допомагає Основа психології, коли перед собою бачиш або розлученого, або індивідуального клієнта, до кожного з яких має бути знайдено окремий підхід для максимальної продуктивності подальшої сумісної праці [1; 3].

Важливим, на нашу думку, є той важливий факт, що юриспруденція не може окремо існувати в професійній діяльності. Чому? Тому що юрист, прийшовши на роботу, починає вивчати

ту сферу, в якій він буде застосовувати свої професійні знання. Тому, наприклад КНЕУ імені Вадима Гетьмана, можна сказати, що непрофільні ВУЗи дають одразу направленість у певну сферу діяльності. В серйозних юридичних компаніях працюють юристи, які, наприклад, один займається лише правовими питаннями, що виникають у страховій діяльності, інший лише в сфері захисту інтелектуальної власності і т.д. Не можна бути спеціалістом у всіх сферах права. Тому орієнтованість на конкретну сферу в юридичній діяльності є позитивним моментом [3; 2].

Також, відповідно Концепції, хочемо висловити свою думку щодо зовнішнього незалежного оцінювання, на основі котрого наразі абітурієнти вступають до вузів. Працюючи у приймальній комісії, я зустрів не поодинокі випадки, коли абітурієнт подає документи на 3 допустимі напрямки підготовки, зокрема Комп'ютерні технології, економіка підприємства та юриспруденція!!! Три координально різні напрями знань. Часто студенти керуються бажанням просто кудись вступити, а там вже якось вивчитись. Чи є це правильним?! Ні, на мою думку, оскільки мають бути певні вподобання, які складаються на основі шкільних років. У свою чергу, у школах повинні культивувати професійну підготовку, починаючи з 9 класу. Визначившись з напрямом, повинні складати профільні іспити. Чому немає дисципліни «Правознавство» у ЗНО при вступі на юридичний факультет?! Профільною дисципліною є Історія України, але чи історію прийшли вчити майбутні юристи. Так, необхідно знати історію становлення права як нашої країни, так і в світі, але ази правознавства повинні знати майбутні фахівці, як науковці, так і практики.

До речі, повертаючись до освіти у непрофільних вузах. Хоча наступна моя думка стосується і профільних вузів також. Що зможе зробити із студента-правника квалфікованого юриста, більш-менш підготовленого до суворих реалій сучасної юриспруденції?! Безумовно, знання теорії необхідне. Проте лише практичний досвід дозволить орієнуватись у юридичній діяльності. В свій час Йоган фон Гете писав: «Теорія, мій друг, суха, а дерево життя вічно зелене!». Теорія та практика завжди мають йти пліч-о пліч і доповнювати один одного. Тому необхідним є культивування проведення лекцій із залученням спеціалістів-практиків, юристів з багатим практичним досвідом для проведення не тільки лекції, але й обов'язковою дискусією, адже у спорі народжується істина [2; 1].

Також необхідним є проведення тренінгів, проведення ситуаційних семінарів-судових засідань або, наприклад, імітація переговорів за участю заінтересованих сторін і юристів з приводу укладення господарського договору, визначити роль юристів у таких переговорах, їх функції. Студенти повинні зрозуміти своє значення в таких ситуаціях. Необхідно навчити майбутніх спеціалістів складенню та аналізу договорів, написанню процесуальних документів, формувати навички ведення переговорів, медіації, яка ще не широко застосовується, проте, на моє переконання, скоро стане поширеним способом вирішення того чи того спору. Тобто юриста потрібно готувати в рамках певної секції, але в якій майбутній юрист буде знати всі тонкощі правового регулювання. Власне це визначено у Концепції розвитку вищої юридичної освіти.

Враховуючи викладене та беручи до прикладу профільний вуз «Юридичну академію ім. Ярослава Мудрого» та непрофільний юридичний вуз «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», на основі особливо останнього абзацу, можемо сказати, що подібні методи запроваджені як в академії, так і на юридичному факультеті КНЕУ імені Вадима Гетьмана. То чи важливим є критерій профільності вузу?! Головне-кваліфікована підготовка та практичний досвід, який має місце як у профільних вузах, так і в непрофільних. А можливість підготовки юриста в певній конкретній сфері, а не загально, на моє особисте переконання, дає великий плюс непрофільним ВУЗам.

Список використаних джерел:

1. *Христинченко Н. П.* Адміністративно-правові та організаційні засади підготовки юристів / Н. П. Христинченко // Форум права. — 2010. — №3. — С. 445—451.

2. *Касперович П.* Гуманізм у підготовці працівників-юристів України / П. Касперович // Актуальні проблеми формування національної самосвідомості під час навчання у вищих навчальних закладах. — 2008. — №10. — С. 103—108.

3. *Сидоренко М.* Чому і як необхідно підвищувати професійність підготовки юристів / М. Сидоренко // Юридична Україна. — 2009. — №2. — С. 12—14.

4. Концепція розвитку юридичної освіти в Україні/[Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.univer.km.ua/doc/koncept.htm>

5. Рейтинг вищих навчальних закладів «Компас». [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://bestuniversities.com.ua/ua/vectorpolls?vector=61&city=&year>

Стаття надійшла до редакції 18.09.13.

В. Л. Чихірьов,
асистент кафедри
правового регулювання економіки
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ПИТАННЯ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ У НЕПРОФІЛЬНИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

В останнє десятиріччя сфера юридичної освіти знаходиться під пильною увагою органів державної влади. Йдеться про підвищенні якості юридичної освіти, про боротьбу з корупцією, про нездатність юридичних факультетів непрофільних вузів готувати юристів гідної якості. Тому мова йде про системне скорочення кількості місць у ВНЗ. В Україні понад 200 ВНЗ готують юристів, для прикладу, в Німеччині — 44. Під прицілом у першу чергу потрапляють недержавні вузи і юридичні факультети непрофільних вузів. З недержавними вузами, які готують юристів, усе більш-менш зрозуміло. Вони отримали державну акредитацію, ліцензійний обсяг і шукають усіх бажаючих отримати юридичну освіту. При чому якість наданих освітніх послуг може бути досить високою, а от рівень знань студентів нижче середнього. Студент у такому вузі вчиться доти, доки платить за навчання, хоча, безперечно, є й досить успішні в навчанні студенти.

Але ж як бути з непрофільними державними вузами? Тут уже є певна кількість бюджетних місць і держава не хоче витратити кошти для підготовки майбутніх юристів неналежної професійної кваліфікації. Держава здійснює діагностику рівня вищої освіти за допомогою вимірів значень показників якості освіти, що набула особа, та визначення ступеня їх відповідності значенням, встановленим Державним стандартом вищої освіти. У світі і, частково в Україні, сформовано загальні стандарти юридичних професій (правила поведінки, етики суддів, прокурорів, адвокатів, юристів-держслужбовців). Стандарти «бакалавр права» та «магістр пра-